

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Amsterdam
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 1025
1000 BA AMSTERDAM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
32541030**Bijlagen**
1

Datum 28 april 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-bachelor Product Design in Context

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Geacht College,

Met de brief van 28 februari 2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 28 februari 2022, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-bacheloropleiding Product Design in Context als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 april 2022, kenmerk 2022/016, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo-bacheloropleiding Product Design in Context als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
32541030

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Robbert Dijkgraaf, namens deze,
MT-lid Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H. Albert', is positioned below the typed name.

Hubert-Jan Albert

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hogeschool van Amsterdam Voltijd hbo bachelor Product Design in Context Amsterdam	2022/016	12/04/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 28/02/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo bachelor Product Design in Context als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 28/02/2022 met kenmerk hc22u0039). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo bachelor Product Design in Context als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Product Design in Context in Amsterdam vestigen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor die de aanvrager in het Croho onderdeel Techniek wil laten opnemen. De voorgenoemde opleiding omvat 240 studiepunten en de aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden. De opleiding leert studenten gebruiksvoorwerpen te ontwerpen afgestemd op de maatschappelijke context (duurzaamheid en inclusiviteit). De opleiding heeft het curriculum vormgegeven aan de hand van vijf leerresultaten: design responsibility, design behaviour, design

form, design process en design reasoning. De opleiding is toegankelijk voor alle studenten met een mbo-4, havo of vwo diploma. Afgestudeerden van de opleiding kunnen verschillende functies vervullen waarin product design centraal staat, zoals projectleider, brand creative, UX-designer en packaging designer.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Beoordeling criterium a

De aanvrager stelt dat de hbo bachelor Product Design in Context aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de kerncijfers schoolverlaters zoals deze zijn opgenomen in het SIS van het ROA, de databank StatLine van het CBS (opendata.cbs.nl/statline#/CBS/nl), het rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2024' van het ROA (2019), de 'Monitor creatieve industrie 2019' van Stichting Media Perspectives (2019), de 'Monitor creatieve industrie 2021' van Stichting Media Perspectives (2021), het 'Werkveldonderzoek bij de Aanvraag Macrodoelmatigheid Bachelor Product Design in Context' dat door de aanvrager is uitgevoerd (2022) en het 'Vacatureonderzoek van Dialogic bij de Aanvraag Macrodoelmatigheid Bachelor Product Design in Context' dat door Dialogic is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022).

De aanvrager heeft geen beroep gedaan op de prognoses per opleidingstype van het ROA, omdat de aan de voorgenomen opleiding verwante opleidingen volgens de aanvrager zijn geclusterd en ingedeeld in clusters waarin veel niet verwante opleidingen zijn ondergebracht. De aanvrager noemt het opleidingstype bachelor kunst, waar onder meer de verwante opleidingen Vormgeving en Industrieel Product Ontwerpen in zijn opgenomen en het opleidingstype bachelor werktuigbouwkunde, waar de door de aanvrager verwant beschouwde hbo bacheloropleiding Werktuigbouwkunde in is opgenomen. De aanvrager stelt echter dat de 28 opleidingen in het opleidingstype bachelor kunst zeer divers zijn en dat de opleidingen in het opleidingstype werktuigbouwkunde los van de bachelor Werktuigbouwkunde sterk afwijken van de beoogde bachelor. Omdat de aanvrager de prognoses per opleidingstype onvoldoende representatief acht, heeft de aanvrager een beroep gedaan op de kerncijfers schoolverlaters van het ROA voor de door de aanvrager verwant geachte opleidingen.

De commissie betreft ambtshalve de prognoses van het ROA voor opleidingstypen bij de beoordeling van aanvragen. De commissie hecht belang aan deze prognoses omdat het ROA bij de prognoses voor opleidingstypen de verwachte uitstroom uit een cluster verwante opleidingen relateert aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. De commissie kent minder gewicht toe aan de kerncijfers schoolverlaters omdat die geen prognoses voor de arbeidsmarktkansen van afgestudeerden bevatten.

De commissie acht het opleidingstype bachelor kunst zoals dit is opgenomen in het AIS relevant omdat hierin de sterk verwante hbo bacheloropleidingen Vormgeving en Industrieel Product Ontwerpen zijn opgenomen. Aangezien het opleidingstype naast deze twee sterk verwante opleidingen verder niet verwante opleidingen bevat, acht de commissie de prognoses van het ROA voor dit opleidingstype ten dele relevant. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor kunst

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Gem.		Typering
			Totaal % 6 jr.	jaarlijks %	
> > Bachelor - kunst	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	3500	3	0.5	gemiddeld
> > Bachelor - kunst	verwachte vervangingsvraag tot 2026	15300	14	2.2	gemiddeld
> > Bachelor - kunst	verwachte baanopeningen tot 2026	18800	17	2.7	gemiddeld
> > Bachelor - kunst	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	28900	27	4	hoog
> > Bachelor - kunst	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.11			vrijwel geen
> > Bachelor - kunst	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.11			matig

Bron: ROA AIS

De commissie betreft voorts de kerncijfers schoolverlaters van de door de commissie sterk verwant geachte opleidingen (hbo bacheloropleidingen Vormgeving en Industrieel Product Ontwerpen) bij de beoordeling. Het ROA geeft aan dat de werkloosheid onder afgestudeerden van het traject Productontwerp binnen de opleiding Vormgeving in de cohorten 2014- 2015 en 2018 - 2019 gemiddeld 7,6% was. De commissie merkt hierbij op dat het aandeel werkloze afgestudeerden in deze periode is gestegen naar 21,8%. De commissie acht het waarschijnlijk dat deze stijging gerelateerd is aan de coronacrisis, maar constateert dat het percentage werklozen bovengemiddeld hoog is. Ook werkt slechts 62% van de afgestudeerden minimaal op het eigen opleidingsniveau en heeft slechts 46% een functie binnen de eigen of een verwante opleidingsrichting. De commissie constateert dat de huidige arbeidsmarktpositie van afgestudeerden van het traject Productontwerp binnen de opleiding Vormgeving relatief slecht is.

De kerncijfers schoolverlaters van de hbo bacheloropleiding Industrieel Product Ontwerpen laten zien dat van de afgestudeerden uit de studie jaren van 2014-2015 tot 2018-2019 gemiddeld 5,6% werkloos was. De commissie merkt hierbij op dat ook dit aandeel in het studiejaar 2018-2019 is gestegen tot 7,4%, waarschijnlijk onder invloed van de coronacrisis. Verder werkt 89% van de afgestudeerden uit deze periode minimaal op eigen opleidingsniveau en heeft 83% een functie binnen de eigen of een verwante opleidingsrichting. De commissie constateert dat de huidige arbeidsmarktpositie van afgestudeerden van de opleiding Industrieel Product Ontwerpen redelijk goed is.

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor het opleidingstype dat relevant is voor de onderhavige opleiding en de kerncijfers schoolverlaters in het SIS van het ROA van sterk verwant geachte opleidingen overwegend een negatief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Product Design in Context.

De aanvrager verwijst vervolgens naar de databank StatLine van het CBS (opendata.cbs.nl/statline#/CBS/nl), waar gegevens over bedrijfsvestigingen binnen de sector Industrieel productontwerp in zijn opgenomen. Hieruit blijkt dat in de laatste zes jaar het aantal bedrijfsvestigingen in deze sector sterk is gegroeid van 4220 naar 7900, een gemiddelde groei van 12,3% per jaar. De aanvrager komt op basis van gemiddelde omvang van de bedrijfsgrootte tot een schatting van het aantal arbeidsplaatsen voor de sector industrieel productdesign van 10.825. De commissie constateert met de aanvrager dat het aantal bedrijven is toegenomen in de afgelopen vijf jaar, maar merkt ook op dat deze groei overwegend ziet op bedrijven met één werkzaam persoon. De commissie concludeert dat deze gegevens blijk geven van een groei van de

bedrijfssector, die overwegend bestaat uit een toename van het aantal werkenden voor bedrijven met één werkzaam persoon. Daarbij concludeert de commissie echter ook dat een toename van het aantal bedrijfsvestigingen in deze sector als zodanig geen blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst vervolgens naar het rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2024' van het ROA (2019, p. 21) om de vervangingsvraag naar werkenden in beeld te brengen. De aanvrager stelt dat de vervangingsvraag van werkenden binnen Product design niet is af te leiden uit de gegevens uit het AIS van het ROA en beroept zich daarom de gemiddelde vervangingsvraag voor alle werknemers in Nederland. Deze bedraagt 2,6%. De aanvrager combineert dit percentage met de voornoemde gemiddelde groei van het aantal bedrijven in de sector per jaar (12,3%) en stelt dat de gemiddelde toename aan vacatures 14,9% per jaar omvat.

De commissie constateert dat de gemiddelde vervangingsvraag in Nederland niet representatief kan worden geacht voor de vervangingsvraag binnen een specifieke sector. Daarnaast constateert de commissie dat de groei van het aantal bedrijven niet per definitie leidt tot een toename aan vacatures, in het bijzonder omdat een groot deel van de bedrijven in deze sector wordt gevormd door één werkzaam persoon. De commissie kent dan ook geen gewicht toe aan deze veronderstelde vacaturegroei van de aanvrager.

De aanvrager haalt verder de 'Monitor creatieve industrie 2019' van Stichting Media Perspectives (2019, p. 10) aan om te stellen dat 40% tot 60% van de creatieve professionals buiten de creatieve industrie werkt. Volgens de aanvrager zijn deze professionals niet meegenomen in de voornoemde gegevens afkomstig uit de databank StatLine van het CBS. Volgens de aanvrager zou betekenen dat bij een conservatieve schatting van 40% dit zou betekenen dat er nog eens ruwweg 7200 werkenden met die profiel op de arbeidsmarkt zijn. De commissie constateert dat de vaststelling dat een substantieel aantal creatieve professionals ook in andere sectoren dan de creatieve industrie werkzaam is geen blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. De commissie laat dit deel van het betoog dan ook buiten beschouwing.

De aanvrager verwijst vervolgens naar instroomgegevens van door de aanvrager als verwant beschouwde opleidingen. De commissie laat deze bij de analyse van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleidingen achterwege omdat de instroom in verwante opleidingen wordt betrokken bij de beoordeling van de ruimte in het landelijk aanbod onder criterium b in dit advies.

De aanvrager verwijst opnieuw naar de databank StatLine van het CBS (opendata.cbs.nl/statline#/CBS/nl) om de regionale verdeling van bedrijven in de sector Industrieel en productontwerp weer te geven. De aanvrager betoogt onder verwijzing naar Statline dat in 2021 32% van de bedrijven 'Industrieel en productontwerp' gevestigd was in Noord-Holland, terwijl de grote hogescholen en universiteiten die product designers opleiden zich bevinden in Delft, Eindhoven en Enschede. De aanvrager constateert op basis van de vestigingsplaatsen van verwante opleidingen dat er slechts zeer weinig afgestudeerden die in aanmerking komen voor deze banen worden opgeleid in Noord-Holland. De commissie merkt op dat een eventuele onevenredige geografische spreiding van bestaande opleidingen en arbeidsmarktplaatsen niet zonder meer blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding.

De aanvrager refereert aan de 'Monitor creatieve industrie 2021' van Stichting Media Perspectives (2021, p. 7; 34 t/m 39) om een nadere schets te geven van de creatieve industrie. Hierin wordt aangegeven dat design, wat volgens het rapport zowel de sector industrieel ontwerp en vormgeving en interieurarchitectuur omvat, de op één na grootste bedrijfstak is in de creatieve industrie met 43.000 banen in 2020. Dit zijn er 29.000 meer dan in 2010. De gemiddelde groei van sector was in dit decennium 12,2%, waarmee het tevens de snelst groeiende bedrijfstak is in de creatieve industrie. Verder stelt de aanvrager aan de hand van dit rapport dat er een algemene toenemende belangstelling is voor de wijze waarop creatieve vaardigheden en competenties in de

rest van de economie zijn ingebed. Ook uit dit rapport blijkt dat een groot deel van de creatieve professionals buiten de creatieve industrie werkzaam is. Het rapport vermeldt het aantal creatieve banen in brede sectoren, waaruit blijkt dat designprofessionals overwegend in de specialistische zakelijke dienstverlening, horeca en industrie werkzaam zijn. In het algemeen wordt in het rapport geconcludeerd dat het belang van creatieve professionals de laatste jaren toeneemt. De commissie concludeert dat het aantal banen in de creatieve industrie en specifiek in de bedrijfstak design in de laatste jaren is toegenomen. Dit geeft een positieve indicatie van de arbeidsmarktkansen van afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst vervolgens naar het 'Werkveldonderzoek bij de Aanvraag Macrodoelmatigheid Bachelor Product Design in Context' dat door de aanvrager is uitgevoerd (2022). Dit onderzoek bestaat uit vier delen. Het eerste deel van dit onderzoek omvat een interview met 16 werkveldrelaties, die in augustus en september 2020 hebben plaatsgevonden. De aanvrager geeft aan dat deze interviews in een verkennende fase hebben plaatsgevonden waarbij de profielschets van de voorgenomen opleiding is getoetst. In het werkveldonderzoek wordt aangegeven dat er (niet geautoriseerde) verslagen zijn gemaakt van de interviews. De respons wordt door de aanvrager als 'positief' omschreven. De commissie stelt vast dat de interviewverslagen niet zijn bijgevoegd en dat er geen lijst van betrokken partijen in het onderzoek is opgenomen. Het is voor de commissie ook niet duidelijk welke vragen zijn gesteld en hoe de in het onderzoek benoemde resultaten tot stand zijn gekomen. De commissie constateert dat de validiteit en navolgbaarheid van dit deel van het onderzoek onvoldoende is en kent daarom geen gewicht toe aan de resultaten van deze interviews.

Het tweede deel van het werkveldonderzoek dat door de aanvrager is uitgevoerd omvat een online enquête die is uitgezet onder 120 bedrijven, waarvan er 81 hebben gereageerd. Deze enquête is afgenomen in februari 2021. Het onderzoek geeft aan dat de respondenten werken als zzp'er of bij kleine en grote organisaties. De aanvrager geeft aan dat de respondenten de arbeidsmarktkansen voor afgestudeerden overwegend als redelijk of goed omschrijven. Het onderzoek vermeldt tevens dat 67 respondenten in de komende 5 tot 10 jaar passende vacatures verwachten. Het zou hierbij meestal om 1 tot 3 vacatures gaan. De commissie stelt vast dat de vragenlijst van de online enquête niet is bijgevoegd. Een lijst van respondenten of bedrijven waar zij werkzaam voor zijn is ook niet opgenomen in het onderzoek. De aantallen verwachte vacatures die in het onderzoek zijn vermeld zijn niet herleidbaar. De commissie constateert dat de validiteit en navolgbaarheid van dit deel van het onderzoek onvoldoende zijn en kent daarom geen gewicht toe aan de resultaten van deze online enquête.

Het derde deel van het werkveldonderzoek omvat een werkveldbijeenkomst die op 1 juli 2021 heeft plaatsgevonden. Het onderzoeksrapport vermeldt namen van de deelnemers en voor welke organisatie zij werkzaam zijn. Het onderzoeksrapport geeft aan dat elke deelnemer beslissingen kan nemen wat betreft beleid, inhoud en personeelswerving. In het onderzoek zijn vijf designafdelingen van grote bedrijven, zeven kleine zelfproducerende designbedrijven (i.e. freelancers), vijf grote designbureaus en twee productiedesignbureaus betrokken. De zeven geagendeerde onderwerpen zijn in het onderzoek benoemd en er is een conclusie weergegeven. Uit het onderzoek blijkt dat de werkveldsessie ten dele bedoeld is geweest om de algemene waarde van het profiel te toetsen en ten dele gevraagd bedoeld is om de omvang van de arbeidsmarktbehoefte voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in kaart te brengen. De grote bureaus en designafdelingen hebben in het onderzoek aangegeven hun medewerkers voornamelijk van de masteropleiding Strategic Product Design van de TU Delft te halen. De zzp'ers hebben aangegeven vaak een kunstacademie-achtergrond te hebben. De omvang van de arbeidsmarkt is enkel door de grote bureau en designafdelingen besproken omdat de kleine bureaus aangaven geen beeld te hebben van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De grote bureaus en designafdelingen hebben gezamenlijk aangegeven te verwachten dat over enkele jaren jaarlijks 80 mensen de beoogde bachelor Product Design af zullen ronden.

De commissie stelt vast dat er geen verslag is opgenomen van de werkveldsessie. Ook geeft de

samenvatting van de werkveldsessie niet aan of de respondenten zelf daadwerkelijk behoefte hebben aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De commissie stelt verder vast dat twee van de deelnemers werkzaam zijn bij dezelfde organisatie, waardoor de resultaten niet als ontdubbeld kunnen worden beschouwd. Derhalve acht de commissie de resultaten slechts ten dele navolgbaar en wordt er minder gewicht aan deze bron toegekend. De commissie concludeert dat dit deel van het werkveldonderzoek enige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden aannemelijk maakt.

Het vierde en laatste deel van het werkveldonderzoek omvat interviews met 24 werkveldrelaties. Deze interviews zijn in oktober en november 2021 uitgevoerd. Het onderzoeksrapport geeft aan dat elke deelnemer beslissingen kan nemen wat betreft beleid, inhoud en personeelswerving. De vragenlijst en (beknopte) antwoorden per vraag zijn aan het werkveldonderzoek toegevoegd. De aanvrager heeft in de interviews onder meer gevraagd naar de arbeidsmarktperspectieven van afgestudeerden. 67% van de respondenten typeert de arbeidsmarktperspectieven als 'positief', 12,5% als 'voorzichtig positief' en 12,5% als 'zeer positief'. 8% heeft geen mening gegeven. De respondenten die hebben aangegeven momenteel 393 designers in dienst te hebben, geven aan in de afgelopen vijf jaar gemiddeld 43,3 vacatures per jaar te hebben gehad voor designers en in de komende vijf jaar gemiddeld 46,9 vacatures per jaar te verwachten voor designers. De aanvrager concludeert dat de vacaturegroei in de afgelopen vijf jaar gemiddeld 11% is geweest en in de komende vijf jaar 11,9% zal zijn. Daarbij is niet aangegeven of sprake is van een vervangings- en/of uitbreidingsvraag. De commissie constateert dat elf van de geïnterviewden ook betrokken zijn geweest bij de werkveldsessie van juli 2021. De commissie constateert dat niet is gebleken dat de onderzoeksresultaten zijn ontdubbeld. Verder stelt de commissie vast dat de resultaten die de aanvrager vermeldt niet herleidbaar zijn tot de resultaten die in het werkveldonderzoek zijn weergegeven. Zo blijkt uit de tabel in het aanvraagdossier dat er in de afgelopen vijf jaar ten hoogste gemiddeld 40,8 vacatures per jaar zijn geweest (waarvan een deel enkel inhuur betrof). Ook blijkt uit deze tabel ten hoogste een gemiddelde behoefte van 18,8 afgestudeerden per jaar in de komende vijf jaar. Reeds op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de resultaten die gepresenteerd zijn in het aanvraagdossier niet herleidbaar zijn tot de gegevens in het werkveldonderzoek. De commissie kent daarom geen gewicht toe aan dit deel van het onderzoek.

De aanvrager combineert vervolgens het geschatte groeipercentage van 11,9% uit de interviews met werkgevers met de eigen schatting van het aantal werknemers in de sector, gebaseerd op gegevens uit het CBS en het geschatte percentage van professional designers buiten de sector industrie en productontwerp om tot een extrapolatie te komen van het aantal verwachte vacatures in de sector als geheel. Omdat de commissie reeds heeft geconstateerd dat aan de extrapolatie tot 18.000 werknemers geen gewicht wordt toegekend en het groeipercentage van 11,9% niet navolgbaar is, laat de commissie deze extrapolatie buiten beschouwing.

Ten slotte refereert de aanvrager naar het 'Vacatureonderzoek van Dialogic bij de Aanvraag Macrodoelmatigheid Bachelor Product Design in Context' dat door Dialogic is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022). Dit onderzoek is gebaseerd op vacaturegegevens van Jobdigger en is uitgevoerd in januari 2022. Uit het onderzoek blijkt dat tussen 2016 en 2021 het aantal volgens de aanvrager relevante vacatures is gestegen van 1151 naar 2540 (landelijk), en in de metropoolregio Amsterdam van 460 naar 898. Deze groei is met name zichtbaar in het jaar 2021 en wordt door de aanvrager toegeschreven aan de coronacrisis en het feit dat Jobdigger de analysemethode heeft veranderd. De groei in 2021 kan dus niet zonder meer worden gezien als een plotseling tekort op de arbeidsmarkt. Het onderzoek laat zien dat 28,1% exclusief om een hbo-niveau vraagt en dat 25,6% van de vacatures een combinatie mbo/hbo of hbo/wo vraagt. De commissie merkt op dat in de lijst van functienamen die betrokken zijn in het vacatureonderzoek verschillende functies zijn opgenomen waarvoor afgestudeerden van de beoogde opleiding niet of juist niet specifiek in aanmerking komen. Zo is de commissie van mening dat de functie industrial engineer te technisch is voor deze afgestudeerden, kan de functie scrum master door afgestudeerden van tal van andere opleidingen vervuld worden en komen afgestudeerden niet in

aanmerking voor de functie interieurarchitect. In het onderzoek wordt aangegeven dat er specifiek gefilterd is op vacatures met een focus op product design in context, maar het is niet duidelijk hoe deze filtering tot stand is gekomen. Ten slotte maakt de verandering van de analysemethode van Jobdigger het moeilijk om te bepalen in hoeverre de trendbreuk in 2021 daadwerkelijk blijkt geeft van een verandering in de arbeidsmarktbehoefte. Om deze redenen concludeert de commissie dat uit deze bron geen specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding naar voren komt.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Product Design in Context. De commissie overweegt hierbij dat de prognoses in het AIS en SIS van het ROA overwegend een negatief beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte, het merendeel van de onderzoeken die zijn opgenomen in het dossier niet valide kunnen worden geacht en/of niet navolgbaar zijn en dat de resterende bronnen indicaties geven van een groeiende sector, maar die zich niet direct vertaalt in een arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de hand van de volgende bronnen: het rapport 'Climate Change 2021: The Physical Science Basis' van het Intergovernmental Panel on Climate Change (2021), de 'Kennis- en Innovatieagenda voor de Creatieve Industrie 2020-2023' van CLICKNL (2019), zes adhesieverklaringen van werkveldpartijen (gedateerd tussen 7 oktober en 22 november 2021) en de 'Clusterstrategie Creatieve Industrie 2014-2020' van het Amsterdam Economic Board (2014).

De commissie laat de 'Clusterstrategie Creatieve Industrie 2014-2020' van het Amsterdam Economic Board (2014) achterwege omdat deze gedateerd is.

De aanvrager stelt ten eerste op basis van het rapport 'Climate Change 2021: The Physical Science Basis' van het Intergovernmental Panel on Climate Change (2021) dat er grote maatschappelijke problemen ontstaan door klimaatverandering, zoals het stijgen van de zeespiegel en verstoringen van het natuurlijke ecosysteem door klimatologische veranderingen. De aanvrager verwijst ook naar geopolitieke spanningen en de vluchtelingenstromen die hier het gevolg van zijn. Op basis hiervan stelt de aanvrager dat de geglobaliseerde en gedigitaliseerde maatschappij vragen oproept die verandering noodzakelijk maken. Volgens de aanvrager zijn creativiteit, design en innovatie nodig om deze veranderingen vorm te geven. Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding zijn volgens de aanvrager in staat om in complexe systemen te denken en creativiteit op gang te brengen. De commissie constateert dat binnen de beoogde opleiding aandacht is voor duurzaamheid en inclusiviteit bij het ontwerpen van producten, gelet op de specialisaties circulair en sustainable design, maar dat uit de bron die de aanvrager aanhaalt niet volgt dat duurzaam productontwerp nodig is om de grote maatschappelijke problemen aan te pakken. Om die reden concludeert de commissie dat het rapport geen blijkt geeft van een maatschappelijke ontwikkeling die het belang van de voorgenomen opleiding onderstreept.

Vervolgens verwijst de aanvrager naar de 'Kennis- en Innovatieagenda voor de Creatieve Industrie 2020-2023' van CLICKNL (2019). Hierin worden voor de sector creatieve industrie drie roadmaps uiteengezet, namelijk 'design for change', 'the humane touch' en 'value creation'. Deze roadmaps zien op verschillende taken en vaardigheden die creatieve professionals moeten hebben in de 21e eeuw. Hierbij moet volgens deze agenda de creatieve professional gekenmerkt worden door het centraal stellen van de mens en haar welzijn, het ontwikkelen en verbeelden van visies, het integreren van uiteenlopende belangen en disciplines, het aansturen op breed gedragen innovaties en het methodologisch inzetten van creativiteit. De aanvrager concludeert hieruit dat Nederland zich met de creatieve industrie wil richten op een missiegedreven innovatiebeleid waarin de creatieve en zakelijke dienstverlening een sleutelrol zullen spelen. De aanvrager stelt dat de voorgenomen opleiding specifiek is ontworpen met deze ontwikkelingen in het achterhoofd. De commissie constateert dat de sector creatieve industrie aan verandering onderhevig is en dat en dat de voorgenomen opleiding hierop inspeelt door studenten te leren elke ontwerp vraag in een

specifieke context te plaatsen. Om deze reden constateert de commissie dat deze bron enige blijk geeft van een maatschappelijke behoefte aan de voorgenomen opleiding.

Ten slotte haalt de aanvrager zes adhesieverklaringen van werkveldpartijen (gedateerd tussen 7 oktober en 22 november 2021) aan. Vier van deze adhesieverklaringen zijn getekend door regionale partijen uit het werkveld en twee door landelijke partijen. De aanvrager geeft in het dossier aan dat de ondertekenaars positief staan tegenover de voorgenomen opleiding en het belang onderstrepen van een opleiding die ten gunste is van de voornoemde maatschappelijke ontwikkelingen. Meerdere adhesieverklaringen spreken specifiek over de wens om een relatie tussen een kennisinstituut en het bedrijfsleven te faciliteren op het gebied van creatieve industrie. Deze adhesieverklaringen wijzen specifiek op deze wens in de regio Amsterdam, waar volgens de ondertekenaars geen opleidingen worden aangeboden op het gebied van Product Design. De ondertekenende partijen geven aan dat dit op basis van de positieve samenwerking in andere regio's ook wenselijk is, zeker omdat het grootste deel van de designsector in Amsterdam woont en werkt. De commissie constateert dat de adhesieverklaringen een regionale maatschappelijke behoefte aan de voorgenomen opleiding illustreren.

De commissie concludeert dat de aanvrager op grond van de Kennis- en Innovatieagenda Creatieve Industrie aannemelijk heeft gemaakt dat de beoogde hbo bachelor Product Design aansluit op een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de voorgenomen opleiding Product Design in Context aansluit op een maatschappelijke behoefte, maar dat de aanvrager niet aannemelijk heeft gemaakt dat de opleiding beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

De commissie beoordeelt de ruimte in het bestaand aanbod door te bepalen welke opleidingen verwant zijn aan de voorgenomen opleiding en of deze opleidingen al in de behoefte die al dan niet bij criterium a is aangetoond kunnen voorzien. De aanvrager dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De aanvrager dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Dit is het aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding en opleidingen met verschillende oriëntaties (zoals hbo en wo masteropleidingen) kunnen als verwant aanbod worden beschouwd.

De aanvrager acht de volgende hbo bacheloropleidingen "verwant" aan de voorgenomen opleiding: Communication and Multimedia Design (aangeboden door negen instellingen), Engineering (Christelijke Hogeschool Windesheim, Hogeschool van Amsterdam, HZ University of Applied Sciences en Zuyd Hogeschool), Fashion & Textile Technologies (Hogeschool van Amsterdam en Saxion Hogeschool), Industrieel Product Ontwerpen (aangeboden door zeven instellingen) en Vormgeving (aangeboden door negen instellingen). De aanvrager stelt dat de opleidingen Communication and Multimedia Design en Fashion & Textile Technologies inhoudelijk complementair zijn aan de voorgenomen opleiding omdat zij naar andere eindproducten werken en heeft geen instroomgegevens vermeld van deze opleidingen.

De commissie is van mening dat de volgende door de aanvrager genoemde opleidingen sterk verwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Industrieel Product Ontwerpen (aangeboden door zeven instellingen) en Vormgeving (aangeboden door negen instellingen). De instroom van de sterk verwante opleidingen schommelde in de afgelopen vijf jaar rond de 2500 studenten.

De commissie is van mening dat de volgende door de aanvrager genoemde hbo bacheloropleidingen aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Communication and Multimedia Design (aangeboden door negen instellingen) en Fashion & Textile Technologies (Hogeschool van Amsterdam en Saxion Hogeschool). De commissie overweegt hierbij dat deze opleidingen grotendeels dezelfde instroomdoelgroep bedienen als de beoogde bachelor Product Design, maar dat de overlap in inhoud en arbeidsmarktperspectief beperkter is dan bij de sterk verwante opleidingen. De instroom van de aanverwante opleidingen schommelde in de afgelopen vijf jaar rond de 2900 studenten.

De commissie is van mening dat de hbo bacheloropleiding Engineering (Christelijke Hogeschool Windesheim, Hogeschool van Amsterdam, HZ University of Applied Sciences en Zuyd Hogeschool) die door de aanvrager als sterk verwant wordt gekwalificeerd nauwelijks verwantschap vertoont met de voorgenomen opleiding omdat zij inhoudelijk gericht is op technische processen en weinig aandacht besteedt aan product design. De opleiding laat ook alleen studenten toe met een technisch georiënteerde vooropleiding en bedient een andere arbeidsmarkt.

Tabel 2. Instroom eerstejaarsstudenten in verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21					
		VT	DTV	DTV	DTV	DTV					
B Industrieel Product Ontwerpen (34389)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	93	79	69	78	68					
	De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage	218	149	159	200	183					
	Fontys Hogescholen (30GB), Venlo	102	71	79	70	84					
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	90	77	60	67	63					
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	92	72	93	93	80					
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	109	83	96	77	81					
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede	55	56	75	58	54					
B Vormgeving (39111)	ArtEZ (27NF), Arnhem	137	149	155	146	123					
	ArtEZ (27NF), Enschede	36	47	49	50	53					
	ArtEZ (27NF), Zwolle	89	89	97	89	96					
	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	86	82	75	72	78					
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	169	144	160	137	177					
	Design Academy Eindhoven (02NT), Eindhoven	123	138	150	146	176					
	Fontys Hogescholen (30GB), Tilburg	26	39	35	34	40					
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	100	76	128	90	100					
	Hogeschool der Kunsten Den Haag (23KJ), 's-Gravenhage	145	13	159	11	166	15	158	10	143	12
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	355	313	347	447	531					
	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (00MF), Utrecht	336	383	365	328	383					
	Zuyd Hogeschool (25JX), Maastricht	100	112	101	104	114					
B Communication and Multimedia Design (34092)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	158	213	237	214	181					
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	161	188	178	153	159					

	De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage	186	210	258	236	200					
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	388	447	394	362	351					
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	169	9	207	0	171	0	130	0	137	0
	Hogeschool Utrecht (25DW), Utrecht	268	179	378	328	359					
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	461	506	409	398	371					
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	307	11	309	15	239	21	246	28	258	45
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden				193	170	180				
	Zuyd Hogeschool (25JX), Maastricht	112	122	99	81	82					
B Fashion & Textile Technologies (30037)	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	378	378	400	409	425					
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede	188	147	120	124	144					
<i>Totaal Sterk Verwant</i>		<i>2461</i>	<i>13</i>	<i>2318</i>	<i>11</i>	<i>2459</i>	<i>15</i>	<i>2444</i>	<i>10</i>	<i>2627</i>	<i>12</i>
<i>Totaal Aanverwant</i>		<i>2776</i>	<i>20</i>	<i>2906</i>	<i>15</i>	<i>3076</i>	<i>21</i>	<i>2851</i>	<i>28</i>	<i>2847</i>	<i>45</i>
Totaal		5237	33	5224	26	5535	36	5295	38	5474	57

Bron: DUO

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een enquête onder leerlingen van havo en vwo scholen en mbo-opleidingen in de regio. Uit de afgenomen enquête komt naar voren dat de 47 respondenten het aantal potentiële geïnteresseerden in de voorgenomen opleiding op 226 schatten. De aanvrager geeft aan de ambitie te hebben jaarlijks 50 studenten af te laten studeren en stelt dat hun ambitie op basis van deze schatting haalbaar is. De commissie acht deze prognose aan de lage kant gezien de instroom van de verwante opleidingen.

Vanaf 01/03/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo bachelor Product Design in Context in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken.

Op 09/03/2022 heeft de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) een negatieve zienswijze ingediend. De HKU benoemt vier kwesties aangaande de voorgenomen opleiding. De commissie betreft de kanttekeningen die de HKU plaatst bij de beoogde naam en Croho positie bij het advies aan de NVAO dat hieronder na het macrodoelmatigheidsadvies aan de minister is opgenomen. Thans van belang is dat de HKU van mening is dat de hbo bacheloropleidingen Industrieel Product Ontwerpen en Vormgeving reeds in de behoefte voorzien, zowel landelijk als regionaal, en dat er binnen de sector een bestuurlijke afspraak is gemaakt om het aantal Croho-inschrijvingen te minimaliseren en aan te sluiten bij bestaande Croho-inschrijvingen. Naar mening van de HKU is er dus noch behoefte aan noch ruimte voor realisatie van de beoogde opleiding.

Op 10/03/2022 heeft de Haagse Hogeschool een negatieve zienswijze ingediend waarin wordt aangegeven dat er reeds verschillende opleidingen bestaan die zich richten op Product Design, zoals de hbo bacheloropleidingen Industrieel Product Ontwerpen en de leerroute Product Ontwerpen binnen de hbo bacheloropleiding Engineering van de aanvrager. De Haagse Hogeschool verwacht een negatief effect op de instroom in de eigen opleiding Industrieel Product Ontwerpen als de beoogde opleiding wordt gerealiseerd en voert daarbij aan dat 20% van de instroom in deze opleiding uit Noord-Holland komt. Het feit dat de voorgenomen opleiding geen instroomeis stelt wordt door de Haagse Hogeschool genoemd als een extra drukkend effect op de instroom in de bestaande opleiding. Verder geeft de Haagse Hogeschool aan dat de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van verwante opleidingen niet gunstig zijn, onder

verwijzing naar de HBO-Monitor 2018 en 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2026' van het ROA (2021, p. 30; 35).

Op 14/03/2022 heeft de Hogeschool Rotterdam een negatieve zienswijze ingediend. De Hogeschool Rotterdam geeft, beknopt weergegeven, aan dat er nauwelijks afstemming heeft plaatsgevonden tussen de aanvrager en de aanbieders van verwant opleidingsaanbod, dat de beoogde opleiding voor ongeveer 80% overlapt met de opleiding Industrieel Product Ontwerpen en dat realisatie van deze opleiding in strijd is met het Sectorplan Kunsten, waarin alle aanbieders van kunstopleidingen in het hbo afspraken gemaakt over een plafond aan het totaal aantal studenten dat zij opleiden.

De CDHO heeft de aanvrager op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijzen en de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst van de zienswijze een reactie te geven. De aanvrager heeft op 23/03/2022 een reactie op alle zienswijzen gegeven.

De commissie bespreekt de reactie van de aanvrager op de zienswijzen inzake de naam en Croho positie hieronder in het advies aan de NVAO. Wat betreft de arbeidsmarktbehoefte geeft de aanvrager aan dat zij, anders dan de Haagse Hogeschool, van mening is dat er wel degelijk een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de beoogde opleiding en verwijst daarbij naar de argumentatie bij de onderbouwing van criterium a. Vervolgens geeft de aanvrager aan dat volgens haar de instroom van de opleidingen die de indieners van de zienswijzen aanbieden niet in het geding is, aangezien het grootste deel van de werknemers in deze sector in de regio Amsterdam gevestigd is en het grootste deel van de vacatures functies in deze regio betreft. De aanvrager acht de verwachte instroom van de voorgenomen opleiding in proportie tot die van de bestaande opleidingen. Daarbij verwacht de aanvrager ook een nieuwe instroomdoelgroep aan te spreken die geen toegang heeft tot de bestaande opleidingen. Dit zou volgens de aanvrager ook blijken uit gesprekken met andere hogescholen in Amsterdam (zonder nadere aanduiding). Ten slotte geeft de aanvrager aan dat er bij het ontwikkelen van de plannen contact is geweest met een groot aantal hoger onderwijsinstellingen. De aanvrager stelt dat de feedback die daarbij is opgehaald is meegenomen bij het ontwerp van het opleidingsprofiel en de positionering binnen het Croho domein Creative Technologies.

De commissie beoordeelt de zienswijzen en de reactie van de aanvrager daarop als volgt. De commissie heeft bij criterium a geconstateerd dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Product Design in Context aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Derhalve heeft de aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Het betreft hier immers cumulatieve criteria. Verder deelt de commissie de visie van de aanvrager dat realisatie van de beoogde opleiding negatieve effecten kan hebben op de instroom in bestaande verwante opleidingen. De commissie overweegt hierbij dat het, gelet op de overlap met verwante opleidingen en het ontbreken van technische instroomeisen, niet aannemelijk is dat de beoogde bachelor een andere doelgroep zal aantrekken. Bovendien moeten studenten bij de opleiding Vormgeving een toelatingsexamen afleggen, maar wordt deze eis bij de voorgenomen opleiding niet gesteld. Dit maakt de kans op negatieve effecten op de instroom in bestaande opleidingen in Den Haag en Utrecht nog groter. Ten slotte stelt de commissie vast dat de aanvrager contact heeft gezocht met andere instellingen wat betreft de voorgenomen opleiding, maar dat dit contact niet tot overeenstemming heeft geleid. De commissie benadrukt dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen de instellingen. Gelet op de sterke verwantschap tussen de beoogde bachelor en de bestaande hbo bacheloropleiding Vormgeving, zou aansluiting bij het Sectorplan Kunsten ook in de rede liggen.

Samenvattend concludeert de commissie dat bij criterium a is vastgesteld dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Product Design in Context aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Derhalve heeft de aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Daarnaast constateert de commissie dat vestiging van de opleiding in Amsterdam een negatief effect heeft op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod omdat de sterk verwante hbo bacheloropleiding Industrieel Product

Ontwerpen in Den Haag en de sterk verwante hbo bacheloropleiding Vormgeving in Den Haag en Utrecht worden aangeboden. Vestiging van de voorgenomen opleiding in Amsterdam kan onevenredig nadelig gevolgen hebben voor de instroom in deze opleidingen.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo bachelor Product Design in Context te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen hbo bachelor Product Design in Context sterke verwantschap vertoont met een aantal bestaande opleidingen. Dit wordt ondersteund door de visies in de zienswijzen van de HKU, Haagse Hogeschool en de Hogeschool Rotterdam. Het betoog van de aanvrager dat de voorgenomen meer gericht is op het opleiden van ontwerpers die dienstbaar en strategisch gericht zijn op de markt dan de opleiding Vormgeving en het feit dat de beoogde opleiding minder aandacht besteedt aan bèta-vaardigheden zoals wiskunde, mechanica en productietechnieken dan de opleiding Industrieel Product Ontwerpen doet daar niet aan af. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de naam van de voorgenomen opleiding aan te laten sluiten bij de reeds geregistreerde opleidingsnaam Vormgeving.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat de aanvrager de hbo bachelor Product Design in Context in het Croho onderdeel Techniek wil indelen. De commissie is van mening dat de voorgenomen hbo bachelor Product Design in Context verwant is aan een aantal bestaande opleidingen die in het Croho onderdeel Taal en Cultuur zijn ondergebracht. Deze visie wordt bevestigd door de visie van de hogescholen die een zienswijze hebben ingediend en het feit dat de aanvrager zelf aangeeft dat de technische component in de beoogde opleiding geringer is dan bij de verwante bachelor Industrieel Product Ontwerpen. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de voorgenomen opleiding in het Croho onderdeel Taal en Cultuur te laten registreren, waar ook de verwante opleidingen zijn ingedeeld.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeizers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeizers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.